

Stadig bedre

Kvalitetsplan for
2007 – 2011

Barnehage

STAVANGER KOMMUNE

Forord

Nye kvalitetsutviklingsplaner for barnehage, skole og skolefritidsordning skal vise helhet og sammenheng i lærings- og utviklingsarbeidet for barnehage- og skolebarn i Stavanger. Planene har gjennomgående fokusområder med målsettinger om økt faglig og sosial kompetanse både i forhold til enkeltindividet og i forhold til fellesskapet. Alt arbeid i barnehage og skole må bygge på målsettinger om livslang læring og motivasjon for stadig å lære og utvikle seg og å strekke seg etter nye mål.

Planene forutsetter at ansatte og rådsorganene for barnehagene setter seg inn i planene for skole og skolefritidsordningen og at ansatte og driftstyrene ved skolene setter seg inn i barnehageplanen.

I tillegg til disse planene vil det i løpet av høsten 2007 bli utarbeidet egne planer for fysisk aktivitet i barnehage, skole og skolefritidsordning. Planer for kompetanseutvikling hos ansatte i barnehage, skole og skolefritidsordning vil også bli utarbeidet. Det samme gjelder planer for lederutvikling i barnehage, skole og skolefritidsordning.

I 2008 har Stavanger-regionen status som europeisk kulturhovedstad. Det er viktig at kulturdimensjoner vises gjennom innhold og presentasjoner som knyttes til fokusområdene i kvalitetsutviklingsplanene, både for barnehagen, skolen og skolefritidsordningen. Kultur må løftes fram både i 2008 og de øvrige årene i planperioden.

Vi ønsker alle lykke til i arbeidet med å videreutvikle en enda bedre stavangerbarnehage og enda bedre stavangerskole.

Stavanger, april 2007

*Bjørn Tunglund
direktør*

*Mona Kopperstad
barnehagesjef*

*Eli Gundersen
skolesjef*

Innledning

Stadig bedre... Plan for kvalitetsutvikling i Stavangerbarnehagen

Kvalitetsutvikling og måling av kvalitet i barnehagene er nå etablert i Stavanger kommune. Barnehagene har fra 2004 hatt et redskap og system for utvikling av kvalitet. Verktøyet - balansert målstyring, BASIS, gir mulighet til å ha et oppdatert og helhetlig bilde av virksomhetene.

I kommunens handlings- og økonomiplan uttales det: Stavanger kommune skal ha kvalitativt gode barnehageplasser.

I Rammeplanen for barnehager §1.7 står det:

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse.

Ut fra handlings- og økonomiplanen skal kvalitetsutvikling være:

Et styringsverktøy og utgangspunkt for vurderinger
Grunnlag for læring og utvikling av kvalitet i barnehagene

Ny kvalitetsplan 2007-2011 vil etter dette være:

- Et styringsdokument for ansatte i barnehagene og Oppvekst og levekår
- En orientering til politikerne om fokusområdene i Stavangerbarnehagen
- Et grunnlag for å søke midler til utviklingsprosjekter og kompetanseutvikling
- En informasjon til foresatte i barnehager i Stavanger kommune

Planen bygger på Rammeplan for barnehager og nyere forskning. Oppvekst og levekår vil legge til rette for kompetanseheving som er i tråd med fokuset i kvalitetsplanen
Stadig bedre.

Planen skal være tydelig og kortfattet og ikke utfyllende for all virksomhet i barnehagene, men et redskap for felles fokus i planperioden.

Fokusområdene er valgt ut fra sentrale føringer, kommunale vedtak og er utformet sammen med barnehagene og PPT.

Fokusområdene er:

- Språk, tekst og kommunikasjon
- Antall, rom og form
- Dokumentasjon og vurdering

Sett under ett baserer kvalitetsarbeidet i barnehagene seg på barnehagenes årsplaner, kvalitetsplanen Stadig bedre, Plan for styrket barnehagetilbud, Barnehageloven og Rammeplan for barnehager.

Innledning

Tiltak

Kommunalt initierte kurs og prosjektmidler vil bli knyttet opp mot fokusområdene. Kompetansehevingsmidler fra Fylkesmannen likeså. Fagstab barnehage har utarbeidet en kompetanseplan for planperioden 2007-2010. Videre er implementering av Rammeplanen en del av kvalitetsutviklingsarbeidet i barnehagene.

Hvordan lese planen

Planen har tre fokusområder hvor en har et hovedmål, prosessmål og verktøy for vurdering. Fokusområdene er obligatoriske for alle kommunale barnehager i Stavanger. Både fagstab barnehage, alle kommunale og private barnehager som mottar kommunalt tilskudd, vil bli vurdert i arbeidet mot å nå målene i planen. Vurderingssystemet for fokusområdene vises på side 12.

Hva påvirker kvaliteten i barnehagene?

Kvalitet er ikke et ensbetydende begrep, men kan ses ut fra ulike perspektiver. Dialog mellom forskjellige brukergrupper og interessenter vil påvirke kvaliteten i barnehagene. Kvalitet handler om hva man gjør og hvordan, for å oppnå en bestemt egenskap eller et bestemt mål. Kvalitetsarbeid er derfor en kontinuerlig prosess integrert i den daglige virksomheten. Bidrag i denne prosessen vil være en dialog mellom brukerne og barnehagen. Kvalitetsarbeid skal bidra til at barnehagen utvikles som en lærende organisasjon som kan møte nye krav og utfordringer.

Visjon

Barnehagen - en god læringsarena for alle barn.

Overordnet mål

Stavanger kommune skal gi kvalitativt gode barnehageplasser til alle som ønsker det.

Verdisyn og grunnleggende perspektiver i barnehagene.

I Rammeplanen §1.4 står det:

Personalet må møte barnet med respekt og aksept, tillit og tiltro. Synet på barn og barndom vil ha konsekvenser for hvordan personalet forstår barns medvirkning. Å forstå barns ulike uttrykk er av stor betydning.

Barnehageloven inneholder en ny paragraf etter at FNs Barnekonvensjon ble inkorporert i norsk lovgiving. §3 i Barnehageloven gir barn rett til medvirkning i eget liv. Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, og barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Sentrale føringer og Stavanger kommunes felles visjon er grunnlaget i arbeidet mot et felles overordnet mål. Tiltakene i planen skal bidra til å nå dette. For å nå målene i planen må barnehagen bygge arbeidet på et barne- og læringsyn som vektlegger relasjoner og godt samspill mellom voksne og barn. Dette er avgjørende for barns utvikling og læring. Omsorg, oppdragelse, lek og læring i småbarnsalder former barns holdninger, verdier og tillit til seg selv og andre mennesker.

Innledning

Livslang læring

Barns undring over egne handlinger og holdninger i møte med andre vil være med å legge grunnlaget for kritisk refleksjon om seg selv i samfunnet. Samhandlingsprosesser i lek og læring er forutsetninger i barns danning. Læringsprosessene skjer på ulike arenaer for barnet. I barnehagen skal læringsprosessene være med på å skape mening og hjelpe barnet til å se sammenhenger.

Barn påvirker og påvirkes av sine omgivelser gjennom aktiviteter og væremåter. Læring er en aktiv prosess der barnet gjennom interaksjon med omverden gjør erfaringer og konstruerer/skaper viten, ferdigheter og normer. Gjennom bearbeidelse og refleksjon over opplevelser og erfaringer, utvikler barna seg. Barn skal få like muligheter, uavhengig om det er jente eller gutt.

Ut fra dette synet foregår læring i det daglige samspillet med andre mennesker. I Stavanger kommune vil vi at kvaliteten i barns læringsprosesser i barnehagen, altså de voksnes holdninger og kunnskaper om at barn er aktive medskapere, skal være i fokus.

Barnehagen er en viktig arena for å utvikle kulturell identitet. Barn skal få kulturelle erfaringer fra den lokale, nasjonale og globale verden.

I sammenheng med at Stavanger er europeisk kulturhovedstad 2008, skal det legges til rette for at barn skal få rike kulturopplevelser, delta aktivt på arrangementer, og bruke forskjellige uttryksmåter i forbindelse med dette. En ser arrangementene som utviklende for barnehagene i Stavanger og at dette bidrar til å utvikle kulturell identitet.

Kommunikasjon, språk og tekst

Kommunikasjon, språk og tekst er et fagområde i Rammepleanen. Her uttales det at tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Barnehagene skal bidra til at barna videreutvikler god begrepsforståelse og et godt ordforråd. Barns forskjellige erfaringer og kunnskap knyttet til språk, kultur eller religion skal gjenspeiles i barnehagens hverdag, slik at alle barn kan finne gjenkjennelse og identitetsbekreftelse.

St. melding. nr. 16 (2006-2007) slår fast at tidlig språkstimulering i barnehagealder har stor betydning for senere læringsutbytte, det gjelder både majoritetsspråklige og minoritetsspråklige barn.

I Strategiplanen Likeverdig utdanning i praksis (2004-2009) beskrives barnehagen som den viktigste inkluderings- og språkopplæringsarena for barnehagebarn. Planen er forpliktende for beslutningstakere og ansvarlige på alle nivåer. En forutsetning for at barnehagen skal ha så stor betydning, er at de ansatte har flerkulturell forståelse og god kompetanse om flerspråklig utvikling.

Barnehagene er med i Stavangerprosjektet, som er et samarbeid mellom UiS og Stavanger kommune. Innholdet er mestring av ferdigheter i et utviklingsperspektiv, med spesielt fokus på de sårbare barna. Det er en tverrfaglig, longitudinell studie av språk, matematikk, motorikk og atferd.

Samtidig med at grunnskolen i Stavanger har lesing som satsningsområde i sin kvalitetsutviklingsplan, vil kommunikasjon, språk og tekst være et av fokusområdene for kvalitetsarbeid i barnehagene. Gjennom et slikt livsfaseperspektiv på læring, vil sammenhengen mellom barnehage og skole bli styrket.

Kommunikasjon, språk og tekst

Målsetting

Alle barn skal oppleve glede og mestring i kommunikasjon med andre.

Prosessmål

Vår barnehage har kunnskap om at samspill og inkludering i lek har stor betydning for utvikling av språk.

Vår barnehage bruker observasjonsmateriellet TRAS for å legge til rette tiltak tilpasset det enkelte barn.

Alle foreldre får informasjon om hvilke tema og aktiviteter barnet er med på, slik at de kan støtte barnets språkutvikling.

Vår barnehage anerkjenner og synliggjør alle språk og kulturer, og ser flerspråklige barn og foreldre som en ressurs.

Vår barnehage har forståelse for at morsmålet har en sentral rolle i barnets utvikling i norsk som andrespråk.

Vår barnehage har gode rutiner for samarbeid med aktuelle instanser.

Prosessmålene vurderes gjennom:

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplanen
- Foreldreråd/samarbeidsutvalg
- Ansattes refleksjon over egen praksis
- Samarbeid med Johannes læringscenter

Antall, rom og form

Antall, rom og form er et fagområde i Rammeplanen. En av oppgavene for barnehagen er å være med å utvikle god, grunnleggende kompetanse på fagområdet. Barna skal blant annet få kjennskap til matematiske begreper som størrelse, antall og form.

Barnehagene skal være bevisste på at økt kunnskap om antall, rom og form hos personalet vil gi barna bedre muligheter til læring på området.

Fagområdet gir en unik mulighet for barn i barnehagealder til å være medvirkende i egen læring. Når barn leker og snakker, kommer de svært ofte i kontakt med matematiske begreper. Antall, rom og form er et skapende fag, en rasjonell og spennende måte å strukturere virkeligheten på. Området antall, rom og form har en naturlig sammenheng med området språk. Barnehagen skal være med på å stimulere barns evne til å bruke språket som redskap for logisk tenkning. Barn i førskolealder er opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og ønsker å se sammenhenger.

Arbeidet i barnehagene skal danne grunnlaget for livslang læring innenfor området antall, rom og form. Grunnskolen i Stavanger har regning som satsningsområde. Grunnleggende arbeid i barnehagen vil gi barna et godt fundament for videre arbeid i skolen .

Antall, rom og form

Målsetting

Alle barn skal oppleve utfordringer og mestring i forhold til antall, rom og form. Dette innebærer at personalet skal bygge på barnas erfaringer, interesser og kulturelle bakgrunn, og nytte lek og andre aktiviteter til å bevisstgjøre barna om matematiske begreper og symboler.

Prosessmål

- Vår barnehage skal være oppmerksom på den matematiske forståelsen barna uttrykker gjennom lek, samtaler og hverdagsaktiviteter.
- Vår barnehage skal legge til rette for livslang læring på området antall, rom og form.
- Vår barnehage skal bruke grunnleggende matematiske begreper når de snakker med barna om antall, rom og form.
- Personalet i barnehagen skal legge til rette for et miljø der barna skal utvikle gode ferdigheter på området antall, rom og form.
- Vår barnehage skal ha voksne som har gode faglige kunnskaper på fagområdet antall, rom og form.

Prosessmålene vurderes gjennom:

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplaner
- Ledersamtaler
- Foreldreråd, samarbeidsutvalg
- Ansattes refleksjon over egen praksis

Dokumentasjon og vurdering

Dokumentasjon og vurdering skal være et prioritert arbeidsområde i en lærende organisasjon. Fagområdet har en viktig plass i barnehagens arbeid. Barnehagens årsplaner skal gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes. Området har fått en tydeligere og bredere vektlegging i sentrale føringer for barnehagene. I Rammeplanens kapittel 4 heter det:

“Barnehagen bør legge til rette for bredest mulig medvirkning fra barn, foreldre, barnehagens personale og eiere i planlegging, dokumentasjon og vurdering av barnehagens pedagogiske virksomhet.”

Observasjon og dokumentasjon av barns læring og utvikling kan bidra til at personalet i barnehagen ser hvert enkelt barn bedre, og klarere ser sin egen rolle som pedagog. Systematisk og regelmessig observasjon og dokumentasjon kan gjøre det mulig for barnehagene å legge enda bedre til rette for det enkelte barn.

Området er sentralt som grunnlag for refleksjon og ny læring i barnehagen. Lederne i barnehagen vil ha et overordnet ansvar for at den pedagogiske virksomheten vurderes på en planlagt, systematisk og åpen måte.

Ved å trekke brukerne med i vurderingene og gjøre disse tilgjengelig for andre, kan det bidra til en åpen og bred debatt om barnehagens mål, innhold, oppgaver og kvalitet.

Dokumentasjon og vurdering

Målsetting

I stavangerbarnehagene skal alle dokumentere og vurdere egen praksis. Alle barnehager skal synliggjøre redskap for dokumentasjon og vurdering i barnehagens årsplan – det skal komme fram hva, hvorfor, hvem, hvordan og når.

Prosessmål

- Vår barnehage gjennomfører dokumentasjon og vurdering regelmessig.
- Vår barnehage bruker dokumentasjon og vurdering til å utvikle en lærende barnehage med lærende voksne.
- Vår barnehage bruker dokumentasjon som synliggjør barnehagens virksomhet.
- Vår barnehage bruker dokumentasjon som bidrar til å kvalitetssikre barnehagens virksomhet.
- Vår barnehage gjør vurderinger på en åpen, systematisk og planlagt måte.
- Vår barnehage tar i bruk vurderinger som grunnlag for videre planlegging.

Prosessmålene vurderes gjennom:

- Barnehagens planer
- Kvalitetsplaner
- Ledersamtaler
- Foreldreråd, samarbeidsutvalg
- Ansattes refleksjon over egen praksis

Bakgrunn for egenvurdering

Skjemaet er laget på bakgrunn av prosessmålene under fokusområdene og skal brukes som internt verktøy i barnehagene. Resultatene og bruk av skjema tas opp som en del av utvidet tilsyn.

For internt bruk anbefales det at skjemaet brukes ofte, gjerne i medarbeidersamtaler og som verktøy i kartlegging av kompetanse.

Egenvurderingsskjemaet skal være med å bidra i lærings- og utviklingsprosesser hos personalet.

Virksomhetsleder har hovedansvar for at dette arbeidet gjennomføres.

Skjema for egenvurdering

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	1 i svært liten grad	2	3	4	5 i svært stor grad	6 vet ikke
Jeg vet at personalet i vår barnehage legger til rette for et miljø hvor barna kan utvikle gode ferdigheter på området antall, rom og form						
Jeg vet at vår barnehage bruker TRAS for å legge til rette tiltak tilpasset det enkelte barn						
Jeg vet at foreldre får informasjon om hvilke tema og aktiviteter barnet er med på, slik at de kan støtte barnets språkutvikling						
Jeg vet at vår barnehage anerkjenner og synliggjør alle språk og kulturer, og ser flerspråklige barn og foreldre som en ressurs						
Jeg vet at morsmålet har en sentral rolle i utviklingen av norsk som andrespråk						
Jeg er bevisst på at begreper og kommunikasjonsferdigheter læres gjennom erfaringer og sanseopplevelser						
Jeg oppfatter at vår barnehage tenker helhetlig med hensyn til barnets språkutvikling og har gode rutiner for samarbeid med aktuelle instanser						
ANTALL, ROM OG FORM						
Jeg er oppmerksom på den matematikken som barn uttrykker gjennom lek, samtaler og hverdagsaktiviteter						
Jeg vet at i vår barnehage legger vi til rette for livslang læring på området antall, rom og form Jeg er bevisst på å bruke grunnleggende matematiske begreper når jeg snakker med barn om antall, rom og form						
Jeg vet at personalet i vår barnehage legger til rette for et miljø hvor barna kan utvikle gode ferdigheter innen området antall, rom og form						
Jeg vet at i vår barnehage har de voksne faglige kunnskaper på området antall, rom og form						
DOKUMENTASJON OG VURDERING						
Jeg vet at i vår barnehage gjennomføres dokumentasjon og vurdering regelmessig						
Jeg er kjent med at i vår barnehage brukes dokumentasjon og vurdering til å utvikle en lærende barnehage med lærende voksne						
Vår barnehage har dokumentasjon som synliggjør barnehagens virksomhet						
Vår barnehage har dokumentasjon som bidrar til å kvalitetssikre barnehagens virksomhet						
Vår barnehage gjør vurderinger på en åpen, systematisk og planlagt måte						
Jeg vet at det i vår barnehage tas i bruk vurderinger ved neste års planlegging						

STAVANGER KOMMUNE

Oppvekst og levekår
Ny Olavskleiv 6, 4008 Stavanger
Telefon 04005. Faks 51 50 85 55
www.stavanger.kommune.no